

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ધ ન્યૂ ફ્રેન્ડ્સ ડો-ઓપરેટિવ હાઉસ બિલ્ડિંગ સોસાયટી લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

રાજેશ ચાવલા અને અન્ય

એપ્રિલ ૨૧, ૨૦૦૪

[દોરાઈસ્વામી રાજુ અને અરિજીત પાસાયત, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ભારતીય બંધારણ, ૧૯૫૦:

કલમ ૨૨૬-સહકારી મંડળી-ચૂંટણી-"ડિફોલ્ટર્સ" હોવાના આધારે નામાંકન પત્રોનો અસ્વીકાર-ઉચ્ચ અદાલતે ઉઠાવવામાં આવેલી માંગણીઓને બિનટકાઉ ગણાવી-અન્ય સભ્યોને પણ રિફંડ આપવાનું નિર્દેશ આપવો-એવું માનવામાં આવે છે કે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ બિનટકાઉ છે-કોઈ સભ્ય છે કે નહીં તે મુદ્દો યોગ્ય કાર્યવાહીમાં ચુકાદો આપવાનો છે અને રિટ અરજી પ્રથમ દૃષ્ટિએ યોગ્ય માર્ગ નથી-અન્યથા પણ, તે માત્ર ચૂંટણીના મર્યાદિત હેતુ માટે

હોઈ શકે છે, અને પક્ષોના અધિકારો અને જવાબદારીઓ વૈધાનિક મંચ દ્વારા નિર્ણયને આધિન રહેશે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૩ એ અપીલકર્તા-સોસાયટીના અનુક્રમે પ્રમુખ, સભ્ય અને ઉપાધ્યક્ષ પદની ચૂંટણી માટે નામાંકન પત્રો દાખલ કર્યા હતા.દરમિયાન, ડિફોલ્ટર્સની યાદી તૈયાર કરવામાં આવી હતી અને પ્રતિવાદીઓના નામાંકન પત્રો નકારી કાઢવામાં આવ્યા હતા.તેમણે અન્ય બાબતોની સાથે સાથે ચૂંટણી જાહેરનામાને રદ કરવા અને જરૂરી તપાસ કર્યા પછી નવા ડિફોલ્ટરોની યાદી તૈયાર કરવા માટે નિર્દેશ આપવા માટે હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓ ૧ થી ૩ ડિફોલ્ટર ન હતા અને તેમની સામે ઉઠાવવામાં આવેલી માંગણીઓ બિનટકાઉ હતી.તેમાં વધુમાં અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે એવા ઘણા સભ્યો હોઈ શકે છે જેમને સમાન માંગણીઓ જારી કરવામાં આવી હતી અને તેઓ સોસાયટી પાસેથી રકમ પરત કરવા માટે પણ હકદાર હતા.નારાજ થઈને સોસાયટીએ હાલની અપીલ દાખલ કરી હતી.

અપીલનો નિકાલ કરતા, કોર્ટે ઠેરવેલ કે,

૧.૧. સભ્ય ડિફોલ્ટર હતો કે કેમ તે પ્રશ્નનો યોગ્ય કાર્યવાહીમાં ચુકાદો આપવો પડ્યો હતો અને રિટ અરજી પ્રથમ દૃષ્ટિએ યોગ્ય માર્ગ ન હતો.વધુમાં, અન્ય સભ્યોને રિફંડ માટેનો નિર્દેશ, જેમણે અદાલતનો સંપર્ક પણ કર્યો નથી, તે

મનની અરજી વિના અને સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી છે. ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ પરિણામે બિનટકાઉ છે.

૧.૨. કથિત ડિફોલ્ટર્સ માટે લેવામાં આવેલા વલણને ચૂંટણીના સંચાલન દરમિયાન ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે અને તેમાં પ્રવેશી શકાય છે એમ ધારીને, જો તે માત્ર ચૂંટણીના મર્યાદિત હેતુ માટે જ હોઈ શકે છે; અને પક્ષોના અધિકારો અને જવાબદારીઓ આખરે અને અસરકારક રીતે સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ કાર્યવાહીના બદલામાં કાયદા હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી લવાદ કાર્યવાહી દ્વારા ચુકાદો આપવામાં આવશે; અને ચૂંટણી કાર્યવાહી દરમિયાન જે તારણો પર પહોંચ્યા છે અથવા નોંધવામાં આવ્યા છે તે માત્ર પૂર્વગ્રહ વિના જ હશે અને આખરે આવા વૈધાનિક મંત્રો દ્વારા આવી તમામ અથવા કોઈપણ કાર્યવાહી અને નિર્ણયોને આધિન રહેશે. કોઈ પણ સંજોગોમાં યોગ્ય સુનાવણી અને સંબંધિત સામગ્રીની વિચારણા કર્યા વિના, ઉચ્ચ ન્યાયાલય અચાનક નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું હોય તેવું લાગે છે.

૨. હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવામાં આવે છે અને આ બાબતને નવા ચુકાદા માટે તેને પરત મોકલવામાં આવે છે. પ્રતિવાદીઓ ૧ થી ૩ એ વિવાદને આબિટ્રેશનમાં મોકલવા માટે સહકારી મંડળીઓના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ અરજી દાખલ કરી છે, જે તેમની નાગરિક જવાબદારીને આખરે અને અસરકારક રીતે ન્યાય અપાવવા માટેની યોગ્ય પ્રક્રિયા છે. ઉચ્ચ અદાલત, આ બાબતને ધ્યાનમાં

રાખીને, રિટ અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ પર ચુકાદો આપવાની ઈચ્છનીયતા પર વિચાર કરશે.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૫૩૮/૨૦૦૪.

સી. ડબલ્યુ. પી. નં. ૮૯૫/૨૦૦૩ માં દિલ્લી હાઈકોર્ટના ૨૯.૭.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે કે. કે. ગુપ્તા માટે એ. કે. ઠાકુર.

પ્રતિવાદીઓ માટે સુશ્રી વિભા દત્તા મખીજા માટે સિદ્ધાર્થ દવે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તા-સોસાયટી દિલ્લી હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવે છે, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીઓ ૧ થી ૩ ડિફેન્ડન્ટ ન હતા અને તેથી, ૪ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૪ પહેલાના સમયગાળા માટે તેમની સામે ઉઠાવવામાં આવેલી માંગણીઓ બિનટકાઉ હતી. ૧ થી ૩ નંબરના પ્રતિવાદીઓ હાઈકોર્ટ સમક્ષ તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીમાં ૧ થી ૩ નંબરના રિટ અરજદારો હતા. ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા વધુ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે એવા ઘણા સભ્યો હોઈ શકે

છે જેમને સમાન માંગણીઓ મોકલવામાં આવી છે.તેઓ સોસાયટી દ્વારા તેમની પાસેથી લેવામાં આવેલી કોઈપણ ચુકવણી પરત કરવા માટે પણ હકદાર હતા.

પ્રતિવાદીઓ દ્વારા અપીલકર્તા-સોસાયટીના ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા ૧.૨.૨૦૦૩ તારીખના આદેશને રદ કરવા અને તેમના દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૩.૧.૨૦૦૩ તારીખના આદેશોને રદ કરવા અને ડિફોલ્ટર્સ સંબંધિત નવી તપાસ હાથ ધરવા માટેના નિર્દેશ માટે વિનંતી સાથે લેખિત અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.તેમણે ૧.૨.૨૦૦૩ પર યોજનારી ચૂંટણી માટે સોસાયટીના અધ્યક્ષ, સભ્ય અને ઉપાધ્યક્ષ પદ માટે નામાંકન દાખલ કર્યું હતું.રિટ પિટિશનનું ખાલી વાંચન દર્શાવે છે કે તેઓ તૈયાર કરવામાં આવેલી ડિફોલ્ટરોની યાદીથી સંતુષ્ટ ન હતા.આ રિટ પિટિશન ૮.૧.૨૦૦૩ પર દાખલ કરવામાં આવી હતી.અપીલકર્તા-સોસાયટીના સચિવ દ્વારા એક સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું જે દર્શાવે છે કે રિટ અરજદારોનું તેઓ ડિફોલ્ટર ન હોવાનું વલણ કેવી રીતે સાચું ન હતું.આ અદાલત સમક્ષની અરજીમાં ખાસ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે હિસાબી પુસ્તકો અને પત્રવ્યવહાર ૮.૭.૨૦૦૩ પર રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.આ મામલાને ૨૫.૭.૨૦૦૩ પર સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ દિલ્લી હાઈકોર્ટમાં વકીલોની હડતાળને કારણે કોઈ સુનાવણી થઈ ન હતી.પરંતુ અપીલકર્તાના અધિકારીઓ હિસાબી પુસ્તકો અને રેકૉર્ડ સાથે કોર્ટમાં હાજર હતા.

એવું લાગે છે કે ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે રિટ અરજદારો ડિફોલ્ટર હતા કે નહીં. જ.ટ.૧૯૮૪ ના એક પત્રનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્લોટ નં. ૧ ના શ્રી રાજેશ અને શ્રી રાજીવ ચાવલા ધારકો સામે કોઈ બાકી રકમ બાકી નથી. ૨૩૦, સેક્ટર VIII. કોઈ રકમ બાકી હતી કે કેમ તે સામાન્ય રીતે અસરકારક રીતે અને આખરે રિટ પિટિશનમાં ચુકાદો આપી શકાતો નથી અને તે પણ ચૂંટણી અધિકારી દ્વારા ચૂંટણી કાર્યવાહી દરમિયાન આકસ્મિક રીતે આપવામાં આવેલા નિર્ણય સામે દાખલ કરવામાં આવે છે. સહકારી મંડળીના સંચાલન અને કામગીરીના કાયદામાં અલગ મંચો ઉપલબ્ધ છે, જે હેઠળ પક્ષોના નોંધપાત્ર નાગરિક અધિકારોને અસર કરતા આવા મુદ્દાઓ પર જ ચુકાદો આપી શકાય છે. એવું લાગે છે કે ઉચ્ચ અદાલતે આવા તમામ સંબંધિત પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા નથી અને ઉપરછણી રીતે અને સંક્ષિપ્તમાં આગળ વધ્યા હોવાનું જણાય છે. રિટ પિટિશનમાં પ્રાર્થના નીચેની અસર માટે હતી:

“(૧) મેન્ડામસ સ્વરૂપની રિટ અથવા અન્ય કોઈ જેમ કે રિટ અથવા આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરો જે બીજા અને ત્રીજા પ્રતિવાદીને સોસાયટીની હાલની વ્યવસ્થાપન સમિતિ દ્વારા તેમને સુપરત કરવામાં આવેલી ડિફોલ્ટરોની કથિત સૂચિની તપાસ કરવા માટે નિર્દેશ આપે છે;

(૨) મેન્ડામસ ના સ્વરૂપમાં રિટ અથવા અન્ય કોઈ જેમ કે રિટ અથવા નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરો, જેમાં બીજા અને ત્રીજા પ્રતિવાદીને જરૂરી

તપાસ કર્યા પછી, સોસાયટીના સભ્યોના ડિફોલ્ટરોની નવી અને વાસ્તવિક સૂચિ તૈયાર કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે;

(૩) સોસાયટીની વ્યવસ્થાપન સમિતિની ચૂંટણીઓ યોજવાની દરખાસ્તને રદ કરતી પ્રમાણપત્રની રિટ અથવા અન્ય કોઈ રિટ અથવા નિર્દેશ અથવા આદેશ બહાર પાડવો;

(૪) પ્રતિવાદી નંબર ૫ અને ૬ ને ૧.૨.૨૦૦૩ પર સોસાયટીના સભ્યોની ચૂંટણી યોજવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો પ્રતિબંધ અથવા રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરો; અને

(૫) પક્ષકારો વચ્ચે સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે આ માનનીય અદાલત કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં યોગ્ય અને યોગ્ય લાગે તેવો અન્ય અને આગળનો આદેશ પસાર કરવો.”

સભ્ય ડિફોલ્ટર છે કે કેમ તે પ્રશ્નનો યોગ્ય કાર્યવાહીમાં ચુકાદો આપવો પડ્યો હતો અને રિટ અરજી પ્રથમ દૃષ્ટિએ યોગ્ય માર્ગ ન હતો. કથિત ડિફોલ્ટરો માટે લેવામાં આવેલા વલણને સ્વીકાર્યા વિના ધારી લેવું કે ચૂંટણીના સંચાલન દરમિયાન તેનું મનોરંજન કરી શકાય છે અને તેમાં પ્રવેશ કરી શકાય છે, જો તે માત્ર ચૂંટણીના મર્યાદિત હેતુ અને સોસાયટી અથવા સભ્યના તેમના અધિકારો અને જવાબદારીઓ મેળવવા માટેના અધિકાર માટે હોય તો આખરે અને અસરકારક રીતે સિવિલ કોર્ટ સમક્ષની કાર્યવાહીના બદલામાં કાયદા હેઠળ

વૈધાનિક રીતે પૂરી પાડવામાં આવેલી લવાદ કાર્યવાહી દ્વારા ચુકાદો આપી શકાય છે, અને ચૂંટણી કાર્યવાહી દરમિયાન મેળવેલા અથવા નોંધાયેલા તારણો માત્ર પૂર્વગ્રહ વિના જ હશે અને આખરે આવા વૈધાનિક મંચો દ્વારા આવી તમામ અથવા કોઈપણ કાર્યવાહી અને નિર્ણયોને આધિન રહેશે.કોઈ પણ સંજોગોમાં યોગ્ય સુનાવણી અને સંબંધિત સામગ્રીની વિચારણા કર્યા વિના, ઉચ્ચ ન્યાયાલય અચાનક નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું હોય તેવું લાગે છે.ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ પરિણામે એકથી વધુ કારણોસર મિનટકાઉ છે.ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદાની નબળાઈમાં વધુ ઉમેરો કરવા માટે રિફંડ માટે અને જેમણે અદાલતનો સંપર્ક કર્યો નથી તેમની તરફેણમાં પણ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે, જાણે કે તે સંબંધિત સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ વૈધાનિક મધ્યસ્થતાની કાર્યવાહી નક્કી કરી રહ્યું હોય.તે કોઈનો કેસ ન હતો કે કોઈ અન્ય વ્યક્તિને ગેરકાયદેસર રીતે ચૂકવણી કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું હોય, અથવા આવી કોઈ પણ વસૂલાત ગેરકાયદેસર રીતે કરવામાં આવી હોય.અન્ય સભ્યોને રિફંડ માટેનો નિર્દેશ, દિમાગનો ઉપયોગ કર્યા વિના અને સંપૂર્ણપણે બિનજરૂરી છે.રેકૉર્ડ અને પત્રવ્યવહાર દેખીતી રીતે માંગવામાં આવ્યા હતા.જો હાઈકોર્ટ આ મામલે નિર્ણય લેવા માંગતી હોય તો તેની તપાસ કર્યા પછી તે થવું જોઈતું હતું, જે હજુ સુધી કરવામાં આવ્યું નથી.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, આવા નિર્ણય પણ વૈધાનિક મધ્યસ્થી કાર્યવાહીમાં કોઈપણ ચુકાદાને આધિન હોવા જોઈએ અને પક્ષકારોની વચ્ચેની નાગરિક જવાબદારીઓ નક્કી કરવા માટે નહીં.તેથી, અમે

હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદબાતલ મૂકીએ છીએ અને આ બાબતને નવા ચુકાદા માટે પરત મોકલીએ છીએ.અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અન્ય સભ્યોને રિફંડ માટે આપવામાં આવેલા નિર્દેશોને રદ કરવા અને ઉચ્ચ અદાલતને આવા કોઈ નિર્દેશો આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા સિવાય, બાકીની બાબતોનો નિર્ણય કાયદા અનુસાર તેની પોતાની યોગ્યતા પર કરવામાં આવશે અને આવી ક્વાયટ માત્ર ચૂંટણી પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા માટે સંબંધિત વ્યક્તિ (ઓ) ને "ડિફોલ્ટર્સ કે નહીં" ગણવાના મર્યાદિત હેતુ માટે હોઈ શકે છે અને સંબંધિત સહકારી મંડળી અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત મંચો દ્વારા અને કાયદા અનુસાર સોસાયટીના કોઈપણ રકમની વસૂલાતના અધિકારને બંધ કરવા માટે નહીં.

એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદીઓ ૧ થી ૩ એ વિવાદને આર્બિટ્રેશનમાં મોકલવા માટે ૨૭.૮.૨૦૦૩ પર સોસાયટીના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ અરજી દાખલ કરી છે, જે તેમની નાગરિક જવાબદારીને આખરે અને અસરકારક રીતે ન્યાય અપાવવાની યોગ્ય પ્રક્રિયા છે.ઉચ્ચ અદાલત સક્ષમ સત્તામંડળો સમક્ષ પ્રતિવાદીઓ ૧ થી ૩ (ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ રિટ અરજદારો) દ્વારા લેવામાં આવેલા આશ્રયને ધ્યાનમાં રાખીને રિટ અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ પર ચુકાદો આપવાની ઈચ્છનીયતા પર વિચાર કરશે, જે પહેલાથી જ તેમના અસરકારક ઉપાયોનો લાભ લઈ રહ્યા છે.તે મુજબ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપવામાં આવશે નહીં.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.